

Klimat- och näringslivsdepartementet
Energienheten, Hållbarhet och innovativt
energisystem

Vår referens/dnr: 2025-246

Sandra Lennander

Er referens/dnr: KN2025/02031

2025-12-19

Svenskt Näringslivs remissyttrande av promemorian Ett energipolitiskt mål för effektiv energianvändning

Sammanfattning

Svenskt Näringsliv tillstyrker regeringens initiativ att se över och ersätta det nuvarande energieffektiviseringsmålet. Det nuvarande kvantitativa målet för energieffektivitet är inkonsekvent med planeringsmålet och riskerar att motverka den nödvändiga elektrifieringen som är avgörande för industrins klimatomställning och Sveriges konkurrenskraft. Att gå mot ett bredare mål är därmed ett steg i rätt riktning.

För att det nya energieffektivitetsmålet ska bli det effektiva och vägledande verktyg som både regeringen och näringslivet eftersträvar finns dock behov av vissa förtydliganden och justeringar. Svenskt Näringslivs synpunkter syftar till att stärka förslaget så att det på bästa sätt kan främja en samhällsekonomiskt effektiv energianvändning, utan att skapa otydlighet eller felaktiga incitament.

Svenskt Näringslivs synpunkter

Korrekt ansvarsfördelning

Promemorian föreslår att energianvändningen ska "bidra till stärkt motståndskraft, konkurrenskraftiga energipriser, ett resurseffektivt energisystem och samhällets elektrifiering".

Svenskt Näringsliv ställer sig frågande till att ansvaret för systemfrågor som motståndskraft och konkurrenskraftiga priser läggs på användarsidan. Detta är i mycket hög grad en fråga avhängig politiska beslut och strategiska överväganden av andra aktörer i energisystemet, såsom nätägare, producenter och aggregatorer. Rollen för energianvändarna i näringslivets är att använda energin effektivt inom det system som de har rådighet över. Att blanda ihop dessa roller riskerar att leda till felriktade och ineffektiva styrmedel. Ett bredare systemperspektiv är positivt men ansvaret måste placeras hos de aktörer som har mest rådighet över nödvändiga åtgärder.

Ett kvalitativt mål kräver tydlig ambition och uppföljning

Svenskt Näringsliv instämmer i att det är tveksamt om ett kvantitativt mål ger ett rättvisande mätvärde på det man vill mäta. Svenskt Näringsliv instämmer i promemorians resonemang att en minskad energianvändning inte är ett tecken på energieffektivisering, utan kan exempelvis även kan vara ett tecken på att den ekonomiska aktiviteten i ekonomin har minskat. Samtidigt innebär ett kvalitativt mål en risk för att transparens, långsiktighet och ansvarsutkrävande går förlorade. För att undvika detta måste målet vara tydligt formulerat och uppföljningsbart.

Formuleringen "Energianvändningen i Sverige ska vara effektiv" är ett konstaterande snarare än en målsättning. Det framgår inte att energianvändningen behöver bli mer effektiv än idag. Dessutom har Sveriges BNP vuxit med 90 procent, samtidigt som energianvändningen har varit oförändrad. Med andra ord har vi kraftigt effektiviserat vår energianvändning sedan 90-talet.¹

Svenskt Näringsliv välkomnar därför förslaget att Energimyndigheten ska ta fram indikatorer. Ett tydligt mål hjälper till att bygga en marknad för energieffektivisering och skapar investeringsmöjligheter. För att ge Energimyndigheten rätt förutsättningar behöver uppdraget vara tydligt och ske i dialog med användarsidan. Uppföljningen bör fokusera på både energi- och effektanvändning.

Tydliggör kopplingen till EU:s regelverk

Promemorian saknar en tydlig analys av hur det nationella målet förhåller sig till Sveriges åtaganden inom EU, främst energieffektiviseringsdirektivet (EED) och direktivet om byggnaders energiprestanda (EPBD).

Det behöver klargöras hur det kvalitativa målet förhåller sig till kraven i EED. Formuleringen att indikatorerna bör möjliggöra uppföljning av EED är för svag; de ska göra det.

Det saknas en problematisering kring hur det kvalitativa nationella målet ska samspela med de kvantitativa krav som ställs i EPBD.

Ett klargörande av de EU-rättsliga förutsättningarna är avgörande för att skapa långsiktig förutsägbarhet för näringslivets investeringar.

Förenkla styrmedel och undvik dubbelreglering

Ett nytt mål och implementeringen av EED aktualiserar frågan om befintliga nationella styrmedel. Systemet med energihushållningsplaner (EHP) som villkor i miljötillstånd har skapat merarbete och otydlighet, utan att ge en nytta utöver vad som redan följer av annan lagstiftning. Energieffektivisering inom industriella processer är inte heller en kärnkompetens för tillsynsmyndigheter under miljöbalken. Därmed bör systemet med EHP avvecklas och ansvaret för uppföljning av lagstiftning kring energieffektivisering helt bör ligga hos Energimyndigheten.

Förbättrad målformulering

För att adressera ovanstående punkter och skapa ett tydligare och mer ändamålsenligt mål behövs en justerad formulering som placerar ansvaret korrekt och tydliggör syftet med en effektiv energianvändning och skapar rätt incitament för tillväxt.

¹ https://www.ekonomifakta.se/sakomraden/energi/energieffektivisering/tillvaxt-och-energi_1208606.html

En sådan målformulering bör utgå från att Sverige ska ha ett tillväxtmål på 2,5 procent över tid med förbättrad relation mellan använd energi och skapat värde (BNP).

FÖRENINGEN SVENSKT NÄRINGSLIV

Michelle Tun von Gyllenpalm
Expert energipolicy